

การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต สำนักทันตสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖

๑. หลักการและเหตุผล

จากแผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ด้านการป้องกันและปราบปราม การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มีเป้าหมายให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดภัยการทุจริตและประพฤติมิชอบ ลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐด้วยเครื่องมือ มาตรการในการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ เป็นต้นมา สำนักงาน ป.ป.ท. จึงได้กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เพื่อเป็นมาตรการ ระบบการตรวจสอบ เฝ้าระวัง ป้องกันมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบขึ้นในหน่วยงาน

เพื่อเป็นการดำเนินการตามแนวทางที่กำหนด สำนักทันตสาธารณสุขได้คัดเลือกกระบวนการตามกรอบการประเมินความเสี่ยงในการเกิดทุจริต ๒ ด้าน คือ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ นำมาวิเคราะห์ ประเมินความเสี่ยง กำหนดมาตรการ กิจกรรมการดำเนินการที่เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน เพื่อให้หน่วยงานมีแผนบริหารความเสี่ยงด้านการทุจริตเป็นมาตรการเชิงรุกในการเฝ้าระวัง ป้องกันและลดโอกาสของการทุจริตที่จะเกิดขึ้นในหน่วยงาน โดยมีกระบวนการประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริต ตามกรอบแนวคิดและวิธีการ ดังนี้

๑. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

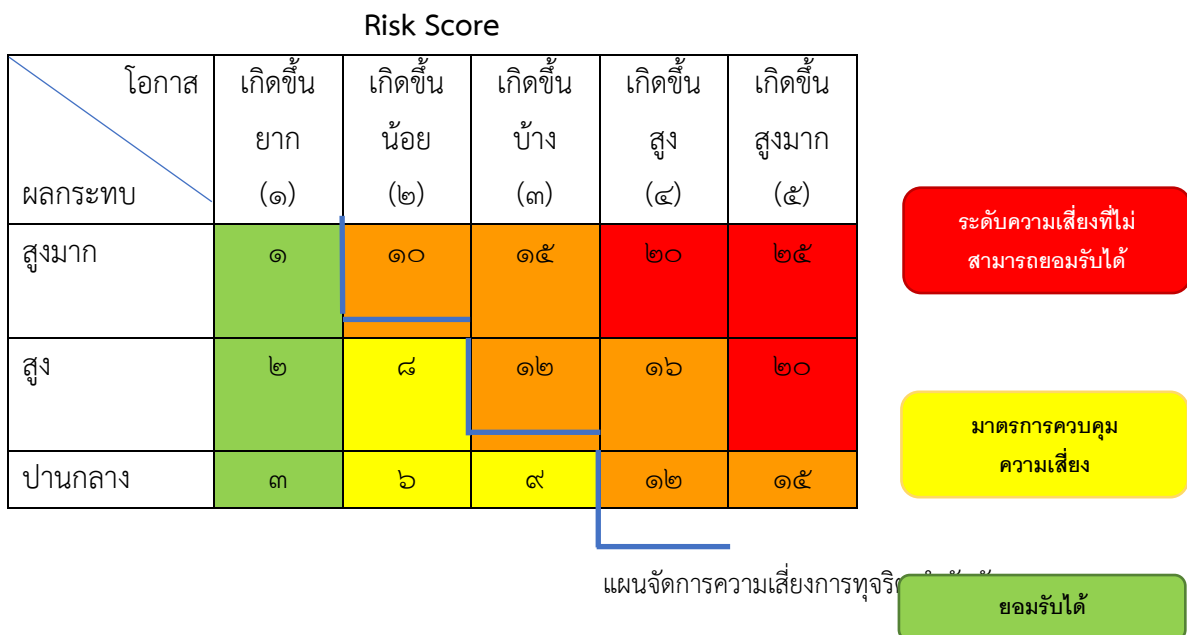
เกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) จากความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ และ ผลกระทบ (Impact) จากการวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น ทั้งผลกระทบทางด้านการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงินเพื่อกำหนดระดับความเสี่ยง (Level of Risk) และกำหนดการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย ดังนี้

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
ระดับคะแนน	ความหมาย
๕	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นสูงมาก



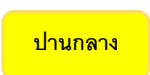

๔	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขั้นสูง
๓	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขั้นบ้าง
๒	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขั้นน้อย
๑	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขั้นยาก

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
ระดับคะแนน	ความหมาย
๕	เกิดการฟ้องร้องต่อหน่วยงานกำกับดูแล เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษ
๔	กระทบต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงานด้านความโปร่งใส
๓	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	แทบจะไม่มีผลต่อหน่วยงาน

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต โดยการนำความเสี่ยงการทุจริต มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม : Risk Score ซึ่งได้จากการนำระดับโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) × ระดับผลกระทบ (Impact)



น้อย	๔	๔	๖	๘	๑๐
น้อยมาก	๕	๒	๓	๔	๕

ระดับความเสี่ยง	ระดับคะแนน	ความหมาย
	๑๗-๒๕	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยงในทันทีเพื่อให้ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้
	๑๐-๑๖	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยต้องเฝ้าระวัง และจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ต่อไป
	๖-๙	ระดับที่พอยอมรับได้ แต่ต้องใช้ความพยายามที่จะลดความเสี่ยงที่จะลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่น้อยลงต่อไป
	๑-๕	ระดับที่ยอมรับได้ โดยใช้วิธีควบคุมปกติในขั้นตอนการปฏิบัติงานที่กำหนด และติดตามระดับความเสี่ยงตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต และจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต โดยอธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติกรรมการณ์การทุจริตที่ในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน จากสิ่งที่เคยเกิดหรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง/มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่คาดการณ์ได้ว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) เพื่อตั้งสมมุติฐานหรือคาดการณ์ว่าอาจเกิดขึ้นในอนาคต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตจากขั้นตอนการดำเนินงานพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และ

ผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) เพื่อนำมาจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับ สูงมากสูง ปานกลาง หรือต่ำ

คัดเลือกความเสี่ยงตั้งแต่ระดับคะแนน ๑๐-๒๕ นำมาเข้าสู่กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อจัดการและควบคุมความเสี่ยงให้ลดลง ส่วนความเสี่ยงในระดับค่า ๙ และที่ต่ำกว่า ถือว่าเป็นความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้

ขั้นตอนที่ ๓ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต โดยนำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน เพื่อจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) ที่มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้ นำมาจัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อควบคุมหรือลดโอกาสเกิดการทุจริตตามลำดับความเสี่ยงที่ประเมินไว้

ระดับความเสี่ยง	คำอธิบายการประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ที่หน่วยงานมีในปัจจุบัน
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสมซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผลการควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ตารางที่ ๑ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และการจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงทุจริต	RISK Score (L x I)		
			Likelihood (โอกาสเกิด ทุจริต)	Impact (ผลกระทบ)	Risk Score
๑	การจัดการพัสดุและ การจัดซื้อจัดจ้าง	<p>ไม่ได้แต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่ตรวจรับพัสดุเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ไม่ได้ตรวจเช็คพัสดุจริง หรือตรวจรับไม่ครบถ้วนตามรายการการจัดการพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>คณะกรรมการตรวจรับพัสดุไม่ดำเนินการตรวจรับพัสดุให้ถูกต้องตามระเบียบหรือไม่เป็นไปตามรายละเอียดข้อกำหนดในสัญญา</p> <p>2. คณะกรรมการกำหนดขอบเขตของงาน โดยเอื้อประโยชน์แก่ผู้รับจ้างรายใดรายหนึ่ง และเอื้อประโยชน์ต่อตนเองหรือพวกพ้องในภายหลัง</p> <p>3. คณะกรรมการ และผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดหาพัสดุมีส่วนได้ส่วนเสีย หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้ขาย/ผู้รับจ้างรายละเอียดของ TOR</p>	๒	๓	๙

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงทุจริต	RISK Score (L x I)		
			Likelihood (โอกาสเกิด ทุจริต)	Impact (ผลกระทบ)	Risk Score
		เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อผู้รับจ้าง ๒) ขาดข้อมูลการรับรองตนเอง ว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องและส่วนได้ ส่วนเสียใด ๆ กับผู้เสนองานใน แต่ละครั้งของเจ้าหน้าที่พัสดุและ คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง			
๒	การเบิกจ่ายงบประมาณ	การจัดทำแผนงาน โครงการ ไม่ ตรงกับวัตถุประสงค์ของแผน งบประมาณหลัก การเบิกจ่ายไม่รัดกุม ไม่เป็นไป ตามระเบียบ หลักเกณฑ์ที่ เกี่ยวข้อง	๔	๓	๑๒
๓	การรับและนำส่งเงินค่ารักษา คลินิกทันตกรรม	เจ้าหน้าที่ออกไปเสร็จไม่ตรงกับ จำนวนเงินที่รับ และนำส่งเงินไม่ ครบตามจำนวน ทุจริตเงินค่า รักษา	๓	๔	๑๒
๔	การใช้รถราชการ	เจ้าหน้าที่นำรถราชการไปใช้ ส่วนตัว หรือเรื่องที่ไม่ใช่ราชการ	๑	๓	๓

การประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริต

ประเด็นความเสี่ยง : ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง		สถานะความเสี่ยง				ค่าคะแนนความเสี่ยง			คุณภาพการ จัดการ	ค่าประเมินการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต		
	Know Factor	Unknow Factor	ต่ำ	ปาน กลาง	สูง	สูง มาก	ระดับ โอกาส ที่จะเกิด	ระดับ ผล กระทบ	ค่า ความ เสี่ยง รวม		ต่ำ/ ค่อนข้างต่ำ	กลาง	สูง/สูง มาก
๑. การจัดหาพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้าง		✓		✓			๓	๓	๙	ดี	✓		
๒. การเบิกจ่ายงบประมาณ		✓		✓			๓	๓	๙	ดี	✓		
๓. การรับและนำส่งเงินค่ารักษาคลินิกทันตกรรม		✓		✓			๓	๔	๑๒	ดี	✓		
๔. การใช้รถราชการ		✓	✓				๑	๓	๓	ดี	✓		

แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการหรือชื่อโครงการ การใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ หน่วยงาน สำนักทันตสาธารณสุข		
ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน/ ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
๑.	<p>การจัดหาพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้าง คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ไม่ดำเนินการตรวจรับพัสดุให้ถูกต้องตามระเบียบหรือไม่เป็นไปตามรายละเอียดข้อกำหนดในสัญญา</p> <p>2. คณะกรรมการกำหนดขอบเขตของงาน โดยเอื้อประโยชน์แก่ผู้รับจ้างรายใดรายหนึ่ง และเอื้อประโยชน์ต่อตนเองหรือพวกพ้องในภายหลัง</p> <p>3. คณะกรรมการ และผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดหาพัสดุมิมีส่วนได้ส่วนเสียหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้ขาย/ผู้รับจ้าง</p>	<p>๑. จัดทำคู่มือ/มาตรฐานการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และทบทวนให้เป็นปัจจุบัน กำกับให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เผยแพร่ให้คนในหน่วยงานรับทราบ</p> <p>๒. ให้ความรู้ในเรื่องของระเบียบ กฎหมายและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐแก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับของหน่วยงาน</p> <p>๓. ผู้บริหาร และผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับ ติดตาม การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุ</p> <p>๔. กำหนดกระบวนการรายงานผลการจัดซื้อจัดจ้าง การเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาพัสดุของหน่วยงาน ในช่องทางที่ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานสามารถตรวจสอบได้</p>
๒	<p>การเบิกจ่ายงบประมาณ ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแผนงบประมาณหลัก ไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด การเบิกจ่ายไม่ถูกต้องตามระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๑. กำหนดกระบวนการขั้นตอนของการจัดทำแผนงานโครงการ ให้มีการตรวจสอบความถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายงบประมาณ และการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ</p> <p>๒. กำหนดให้มีกระบวนการ/ระบบการกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ โดยคณะทำงาน คณะกรรมการผู้บริหาร</p>

		<p>๓. กำหนดให้มีการระบบรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลการดำเนินงาน ต่อผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องภายในหน่วยงานเพื่อความโปร่งใสตรวจสอบได้</p>
๓	<p>การรับและนำส่งเงินค่ารักษาคลินิกทันตกรรม ผู้รับส่งเงินไม่ใช่ผู้รับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบบันทึกจำนวนเงินไม่ตรงกับใบเสร็จ เจ้าหน้าที่นำส่งเงินไม่ตรงกับยอดเงินที่บันทึก</p>	<p>๑. มีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ และผู้ตรวจสอบ</p> <p>๒. กำหนดขั้นตอนการรับส่งและประกาศแจ้งผู้เกี่ยวข้องรับทราบ</p> <p>๓. กำหนดกระบวนการรับส่งเงิน และการตรวจสอบยอดเงินประจำวัน และกำกับการปฏิบัติอย่างเข้มงวด</p>
๔	<p>การใช้รถราชการ นำรถราชการไปใช้ส่วนตัว ใช้ในเรื่องที่ไม่ใช่ราชการ การเบิกค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าธรรมเนียมผ่านทางเป็นเท็จ</p>	<p>๑. จัดทำคู่มือ/มาตรฐานการปฏิบัติในการใช้รถราชการ ให้เป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง และทบทวนให้เป็นปัจจุบัน ประกาศเผยแพร่ให้ภายในหน่วยงานรับทราบ กำกับให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด</p> <p>๒. กำหนดให้มีระบบรายงานข้อมูลการใช้รถ การเบิกจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าบำรุงรักษาเพื่อสอบทาน/ตรวจสอบกับผลการเบิกจ่ายงบประมาณในค่าใช้จ่ายการดำเนินงานของหน่วยงาน</p> <p>๓. ให้ความรู้ในเรื่องของระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ความผิดและการรับโทษกรณีละเลยไม่ปฏิบัติตาม หรือเจตนาทุจริตแก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับของหน่วยงานรับทราบ</p>